

**Pr. conf. univ. dr. Lucian Farcașiu,
Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea”,
Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad**

LUCRAREA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE ÎN DIASPORA. LIMITE, PROVOCĂRI, PERSPECTIVE

***Abstract:** This study refers to the communities of Romanian Orthodox believers from the neighborhood of our country and abroad. We briefly presented some of the characteristics of the Romanian diaspora, the challenges it faces as well as some future perspectives. At the end of the study, we presented some conclusions of the research undertaken.*

***Keywords:** communities, believers, Orthodox, Romanians, neighborhood, abroad, borders, country, organization, canonical, pastoral, challenges, perspectives.*

I. Caracteristicile diasporei românești

Diaspora română europeană cunoaște după anul 1989 o dezvoltare fără precedent, dar și o implicare misionară a Statului român și a Bisericii Ortodoxe Române. Conform datelor statistice actuale sunt aproximativ 4 milioane de români în statele europene. O caracteristică aparte a diasporei române europene e aceea că aceasta este asumată și înțeleasă mai bine de instituțiile statului român (consulate). De multe ori parohiile și episcopia sunt consultate de ambasadă și/sau consulate cu privire la diferite aspecte care influențează benefic viața comunităților românești.

Diaspora românească este astăzi alcătuită în cea mai mare parte a ei din *tineri delocalizați*, aceștia reprezentând specialiști sau forță de muncă în căutarea unui serviciu mai bine remunerat¹.

---

1. Pr. Florin Spiridon CROITORU, „Diaspora românească – realitate proeminentă și provocare misionară”, *14-th International Symposium on Science. Theology and*

Biserica Ortodoxă Română, prin preoții și parohiile ei din Europa, este permanent prezentă în mijlocul comunităților românești, iar acest contact continuu contribuie decisiv la rezolvarea anumitor probleme de ordin social, economic, identitar, cultural ș.a.m.d. Diaspora română europeană contribuie economic, social și demografic la bunăstarea statului român și a Bisericii.

În Occident, românii ortodocși întâlnesc o concepție autonomă asupra vieții:

„Dumnezeu nu mai are nicio semnificație spirituală pentru viața omului, iar lumea secularizată în care trăim este dominată mai mult de valorile pământești și trupești și mai puțin de cele cerești și sufletești”².

În acest sens, fără a da un sens teonom vieții, omul nu-și va găsi pacea, bunăstarea și nici împlinirea în societate.

Diaspora românească din Europa are o vocație aparte³, aceea de a reda acestui continent *pecetea sa creștină* și de a fi în mijlocul polisului european. Biserica Ortodoxă Română, prin misiunea ei, trebuie să imprime diasporei românești un rost bine definit, acela de a fi cale pentru europeni înspre Calea cea adevărată: Hristos-Adevărul (In 14, 6).

Misiunea din trecut a Bisericii în diaspora și misiunea actuală au în comun continuitatea, iar ceea ce le diferențiază este amploarea⁴.

II. Lucrarea Bisericii Ortodoxe Române în diaspora, astăzi

Referindu-ne la lucrarea Bisericii Ortodoxe Române în diaspora astăzi, vom spune că cea dintâi lucrare a ei este cea *misionară*, misiunea Ortodoxiei fiind aceea de a exprima valoarea credinței ortodoxe într-o lume secularizată, ducând mesajul mântuitor al Ortodoxiei unei

---

Arts, în: *Altarul Reîntregirii*, Supliment, nr. 1/2015, p. 205, <http://fto.ro/altarul-reintregirii/arhiva-revistei/supliment-12015/>, consultat în data de 01.03.2021, p. 214.

2. Lidia SIMA, Roxy Cassandra MADISON, Vasile SORESCU, *Integrarea României în UE - o viziune ortodoxă*, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 126.

3. Pr. Ioan BRIA, *Destinul Ortodoxiei*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989, pp. 128-129.

4. Pr. Vasile Pop, „Diaspora Ortodoxă Română: accente istorice, misionare și aspecte pastorale actuale”, în: *Teologie și viață*, 2017, nr. 5-8, mai-august, pp. 87-89.

lumi debusolate și centrate doar pe grijile materiale, constituită doar ca o societate de consum⁵.

Dimensiunea misionară a Ortodoxiei în lumea de astăzi o constituie, de asemenea, contactul ei cu alte confesiuni creștine și chiar cu alte religii.

În sensul acesta, foarte multor români ortodocși din diaspora li s-au adăugat, în special în Statele Unite ale Americii, în Europa Occidentală sau în parohiile din Japonia și Australia unii cetățeni străini, convertiți la Ortodoxie, care frecventează parohiile românești din străinătate. Datorită căsătoriei cu persoane ortodoxe sau a unor trăiri și revelații personale, datorită confruntării cu lumea secularizată sau a unor experiențe nefericite din viața personală, în ultimii ani multe persoane care nu sunt de naționalitate română s-au botezat și au devenit membri ai parohiilor românești din diaspora⁶.

Din această perspectivă, diaspora ortodoxă este cea mai puternică demonstrație a misiunii Bisericii, dar și cel mai puternic argument al lucrării misionare al acesteia în cele două planuri ale manifestării sale: *ad intra* și *ad extra*. De asemenea, diaspora este dovada vie a lucrării misionare a Bisericii Ortodoxe în lume fiindcă este locul de manifestare a coordonatelor misiunii Bisericii: evanghelizarea, încorporarea sacramentală în Trupul lui Hristos, dreapta credință etc. Misiunea Bisericii, deși pare că are ca destinații anumite locuri geografice, are o cu totul altă destinație finală: mântuirea omului sau, mai concret, Împărăția lui Dumnezeu, după porunca Mântuitorului: „*Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă. Cel ce va crede și se va boteza se va mântui [...]*” (Mt 28, 19-20).

Misiunea Bisericii nu a fost constrânsă, limitată de spațiul geografic sau elementul etnic, cum este și cazul diasporei ortodoxe actuale, împărțită (etnic și teritorial) în mai multe Mitropolii, Episcopii, rusești,

---

5. Cristinel IOJA, *Homo economicus. Iisus Hristos, sensul creației și insuficiențele purului biologism*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2010, în special cap. „Exacerbarea plăcerilor – profilul economic-consumist și vitalist al post-modernității și răspunsul Bisericii”, pp. 206-213.

6. Pr. F. S. CROITORU, „Diaspora românească – realitate proeminentă și provocare misionară”, p. 214.

grecești, românești, dar care rămâne unită în aceeași credință, lucrare sacramentală și propovăduire a Evangheliei.

Diaspora ortodoxă marchează o nouă provocare misionară pentru Biserica Ortodoxă în secolul XXI, prin aceea că ea cheamă Biserica în lume, o scoate din eventualele limite naționale și etnice și o plasează într-un cadru aproape apostolic de misiune și propovăduire, în deplină comuniune cu întreaga Biserică Ortodoxă Universală. Din această perspectivă, Ortodoxia în diaspora are ca scop concret „cultivarea și menținerea conștiinței ortodoxe și activarea sobornicității (catolicității) Bisericii”⁷. Această manifestare a sobornicității (catolicității) Bisericii la nivel practic se poate concretiza la nivel pastoral în conlucrarea între ortodocșii diferitelor națiuni dintr-o regiune din diaspora, ca de exemplu: mărturisirea, vizitarea bolnavilor, mai ales când nu există preot paroh de naționalitate proprie⁸.

Scenariul misionar din diaspora este unul imprevizibil, mereu atipic și care face ca lucrarea misionară să se desfășoare într-un cadru plurireligios, multiethnic sau, uneori, chiar ostil incursiunii misionare într-o anumită zonă geografică⁹.

O altă coordonată a lucrării Bisericii Ortodoxe Române astăzi este cea *pastorală*. Ea are în vedere coagularea românilor în jurul Sfântului Altar, prin săvârșirea Sfintelor slujbe și a Dumnezeieștii Liturghii în limba română, oferind astfel spațiul comuniunii depline cu toți cei ce vorbesc aceeași limbă și sunt de același neam. În acest sens, Părintele Mitropolit Nicolae al celor două Americi, arată că „este foarte important să continuăm să ne rugăm în limba română, să păstrăm spiritualitatea și tradițiile poporului român”, pentru că în special „generația imigranților după 1990 este generația românilor care doresc să-și păstreze identitatea românească prin Biserică”¹⁰.

7. Pr. Gheorghios D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, Ed. Deisis, Sibiu, 2004, p. 139.

8. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 152.

9. Pr. V. POP, „Diaspora Ortodoxă Română: accente istorice ...”, pp. 74-76.

10. Diac. Alexandru BRICIU, „Ortodoxia românească, prezență stăveche”, interviu realizat cu ÎPS Nicolae, Arhiepiscopul ortodox român al Statelor Unite și Mitropolitul ortodox român al celor două Americi, în: *Ziarul Lumina*, marți, 16 februarie 2021, p. 9.

Lucrarea pastorală a preoților din diaspora, ca de altfel și în țară, are în vedere nu numai slujirea în Sfântul Altar și în Biserică, ci și lucrarea misionară a preoților, prin ieșirea lor în întâmpinarea nevoilor credincioșilor, concretizată în vizite pastorale, dialoguri duhovnicești cu credincioșii care nu vin la Biserică, adică, într-un cuvânt, ieșirea în căutarea „oii celei pierdute” (In 10, 16).

Cea de-a treia latură a lucrării pastorale a Bisericii Ortodoxe Române în diaspora astăzi o reprezintă cea *culturală*, concretizată în editarea cărților de rugăciune, a lucrărilor de zidire duhovnicească, chiar a unor lucrări teologice, dar și a editării revistelor sau buletinelor parohiale, care oglindesc activitățile fiecărei parohii care funcționează în diaspora. Tot în acest sens amintim și organizarea de către parohiile ortodoxe române din diaspora a conferințelor teologice și duhovnicești pentru comunitățile românești de aici.

O altă dimensiune a lucrării Bisericii Ortodoxe Române astăzi are în vedere *păstrarea identității naționale*, concretizată în promovarea obiceiurilor, a datinilor sau a portului popular, toate acestea gravitând în jurul cultului și al Sfintei Liturghii, pentru că venirea la biserică pentru sfintele slujbe sau pentru săvârșirea Sfintelor Taine, îmbrăcând portul popular românesc, a devenit un obicei. Subliniem în acest sens faptul că

„astăzi, bisericile ortodoxe românești din afara granițelor au devenit locul principal în care românii de pretutindeni își cunosc, păstrează și promovează adevărata identitate spirituală. Dorul de România, de tradițiile și obiceiurile românești, de mărturisirea comună a dreptei credințe, îi aduce pe românii de pretutindeni în bisericile ortodoxe românești, în care se slujește în limba maternă și se exprimă identitatea lor etnică și religioasă, precum și comuniunea lor cu românii din țară”¹¹.

Întâlnirile românilor în Sfântul Locaș pentru săvârșirea sfintelor slujbe și în mod special al Dumnezeieștii Liturghii, care sfârșesc întotdeauna cu agapa, în care sunt etalate produse culinare tradiționale românești, devin pentru românii din diaspora manifestări vizibile ale apartenenței lor la neamul și cultura românească. În acest sens, amintim că agapa, care în Occident devine aproape obligatorie la sfârșitul

---

11. Dan DUNGACIU și George GRIGORIȚĂ (eds.), *Enciclopedia românilor de pretutindeni. Comunități, personalități, concepte*, vol. 2, Postfață.

fiecărei Sfinte Liturghii în comunitățile românești, nu face altceva decât să recupereze acest element din viața primară a Bisericii, agapele primilor creștini¹².

O altă lucrare fundamentală a Bisericii Ortodoxe Române în diaspora este *promovarea identității Ortodoxiei în Occident*, adică de a face cunoscut și de a valorifica nu numai pentru românii ortodocși, ci mai cu seamă pentru creștinii europeni de alte confesiuni, dar și pentru necreștini sau pentru aparținătorii la marile religii ale lumii, *frumusețea, bogăția și valorile inestimabile ale credinței ortodoxe*. Acest fapt a condus de foarte multe ori, și conduce în continuare, așa cum am precizat, la foarte multe convertiri ale creștinilor sau necreștinilor din Occident la Ortodoxie. Această lucrare vădește și dimensiunea ecumenică a Ortodoxiei și deschiderea ei către lume.

III. Provocările la adresa diasporei românești

Prima provocare este, în contextul diasporei românești, *ritmul secularizat al vieții cotidiene, în paralel cu ritmul vieții ecleziiale, bisericești*, care în Occident se simte mult mai pregnant decât în România. Așa cum arată Preaferictul Părinte Patriarh Daniel,

„românii migranți au aspirația unui viitor prosper, dar trăiesc uneori în societăți din ce în ce mai mult secularizate și individualiste, sunt priviți adesea cu răceală și suspiciune, fapt care nu le insufflă un sentiment de pace și mulțumire sufletească”¹³.

Societatea modernă, secularizată și cufundată în materialitate divini-zează rațiunea umană, caracterizându-se printr-o tehnologizare exacerbată, care devine mândria omului european. Astfel se creează omul robot, omul creator de tehnologie, omul fără Dumnezeu, care așază pe primul plan propria sa rațiune¹⁴.

---

12. Pr. Ene BRANIȘTE, *Liturgica Specială*, Editura Nemira, București, 2002, pp. 134-135.

13. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „2021 – Anul omagial al pastorației românilor din afara României și Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”, în: *Ziarul Lumina*, luni, 4 ianuarie 2021, p. 9.

14. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, pp. 171-172.

Viața liturgică a creștinului ortodox din diaspora nu seamănă deloc cu ritmul liturgic al vieții ortodoxe din țară, în sensul în care de cele mai multe ori locașul de cult este la mari distanțe, de sute de kilometri uneori, față de distanța din țară, care este adeseori una foarte mică. Alteori românii din diaspora se confruntă cu lipsa unui centru parohial stabil, care-și schimbă mereu destinația în funcție de oportunitățile existente, sau de bunăvoința creștinilor de alte confesiuni, care permit slujirea alternativă, după terminarea serviciului lor religios. În această situație, românii ortodocși au recurs de foarte multe ori la soluția folosirii unor iconostase mobile, acest fapt creînd de foarte multe ori dificultăți în a reuși să transforme prin aceste elemente ale ethosului ortodox un lăcaș de cult romano-catolic sau protestant, într-unul ortodox. Din pricina slujirii alternative în locașurile de cult ale eterodocșilor, Sfânta Liturghie se desfășoară pentru românii din diaspora ori dimineața foarte devreme, ori în jurul amiezii. Acest fapt creează suficiente dificultăți și în ceea ce privește aplicarea tipicului bisericesc, pentru că în diaspora preotul paroh își întocmește programul liturgic în acord cu posibilitățile existente, iar nu în conformitate cu practica liturgică ortodoxă obișnuită, cu toate că „este necesar să nu fie trecut cu vederea duhul tradiției și al rânduielilor, iar acestea să nu-și piardă adevăratul lor sens”¹⁵.

Alte provocări la adresa vieții românilor din diaspora sunt cele legate de *viața familiei*. Amintim în acest sens disoluția familiilor românești în care un soț rămâne în țară și celălalt pleacă la muncă în străinătate, ceea ce poate conduce la divorț; avorturile și planning-ul familial, motivând mereu lipsa resuselor materiale și a unor condiții de viață stabile; copiii însingurați, rămași în țară, fie doar cu unul dintre părinți, fie cu bunicii bătrâni și bolnavi, ceea ce creează în sufletul copiilor sentimentul de abandon; familii monoparentale, ca urmare a plecării unuia dintre soți la muncă în diaspora; situația părinților bătrâni și bolnavi, care rămân singuri în țară, „părăsiți” de proprii lor copii în perioada vulnerabilității lor. O altă provocare la adresa familiei este pierderea duhului comunitar din familia de odinioară¹⁶, din pri-

15. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 144.

16. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 142.

cina vieții foarte agasante, care nu mai permite membrilor familiei să petreacă decât foarte puțin timp împreună, să mănânce împreună, să vorbească unii cu alții sau să se roage împreună.

Alte provocări la adresa misiunii Bisericii Ortodoxe Române în Occident le constituie *provocările la adresa tineretului din partea mediilor sociale*, dintre care amintim spațiile online, internetul, setul de valori secularizate la care tinerii au acces nemijlocit¹⁷. Deși aceste provocări sunt întâlnite adesea și în țară, în Occident ele ating cote mult mai alarmante din cauza tehnicii mult mai accesibile în afara granițelor, decât în țară. Aceste provocări ale mediilor duc la depersonalizare, la ruperea relațiilor de comuniune dintre persoane, mijlocind aceste relații prin intermediul computerului, tabletei sau ecranului televizorului, toate mijloace de comunicare impersonale¹⁸.

O altă provocare importantă este *societatea consumistă*, mult amplificată în Occident. Prin consumism înțelegem valorificarea resurselor materiale în mod exagerat, pierzându-se total din vedere dimensiunea spirituală¹⁹.

IV. Perspectivele pentru lucrarea Bisericii în diaspora

Perspectivele de viitor ale misiunii Bisericii Ortodoxe în diaspora au în vedere *întărirea conștiinței eclesiale* la nivelul fiecărei conștiințe personale, în sensul în care fiecare credincios va trebui să fie ajutat să înțeleagă dimensiunea comunitară a existenței sale în Biserica lui Hristos, pentru a depăși crizele însingurării și deznădejdiei, în fața dramelor pe care le prezintă viața societății actuale, hiperindividualiste.

Cultivarea armoniei între oamenii de aceeași credință în cadrul comunității liturgice. Din această perspectivă, credincioșii ortodocși din diaspora vor trebui conștientizați asupra dimensiunii comunitare a Tainelor Bisericii, înțelegând că Sfânta Liturghie și Tainele Bisericii nu se adresează doar persoanei sau familiei biologice, ci sunt manifes-

---

17. C. IOJA, *Homo economicus...*, cap. „Provocarea mediilor – profilul comunicativ-informativ al post-modernității și răspunsul Bisericii”, pp. 213-234.

18. C. IOJA, *Homo economicus...*, p. 217.

19. C. IOJA, *Homo economicus...*, cap. „Exacerbarea plăcerilor...”, pp. 206-213.

tări ale comunității eclesiale. Aici, în Biserică ei vor trebui să învețe sau să reînvețe bucuria comuniunii cu toți confracții lor de aceeași limbă și credință. Se constată în această privință o tendință centrifugală, în care credinciosul ortodox din diaspora nu mai simte nevoia să participe la viața parohiei și la cultul ei, în sensul în care

„compatrioții noștri vin în spațiul sinaxei parohiale doar la finalul Liturghiei, fiindcă scopul lor nu este sinaxa euharistică cu frații lor, ci întâlnirea «socială» cu cunoscuții și prietenii pentru aranjamente și oportunități”²⁰.

Din această perspectivă, preotul ortodox din diaspora va trebui să-i învețe pe credincioșii săi că ei vin la biserică și la Dumnezeiasca Liturghie pentru a deveni Biserică, pentru a învăța bucuria experienței comunitare și nu doar pentru a-și rezolva problemele personale sau micile probleme ale vieții cotidiene. Așadar,

„Dumnezeiasca Liturghie trebuie să rămână întotdeauna evenimentul cel mai important în viața parohiei și nu trebuie să devină ceva fără importanță mai specială”²¹,

pentru că ea

„împreună cu întreg cultul nostru este tezaurul [...] cel mai important fiindcă el cuprinde și păstrează potențial convingerile și viața noastră, credința și modul de existență teonom ...”²².

Prin Dumnezeiasca Liturghie, prin Sfintele Taine și prin toate slujbele ei, Biserica Ortodoxă propune omului modern, secularizat, un mod autentic de raportare la viață și la existență, care este de fapt modul de viață teonom, avându-l pe Dumnezeu așezat în centrul vieții lumii și al existenței umane. Ortodoxia propune din această perspectivă omului modern, secularizat, „o civilizație teonomă și teocentrică”²³.

O importanță majoră trebuie apoi acordată de către preoții din diaspora Sfintei Taine a Mărturisirii, cunoscând faptul că această Sfântă Taină este modul cel mai bun și mai direct de a comunica cu oamenii, nu numai în ceea ce privește păcatele lor, ci și în ceea ce

---

20. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, pp. 142-143.

21. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 145.

22. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 189.

23. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 188.

privește problemele cu care aceștia se confruntă în mijlocul unei lumi străine²⁴.

*Importanța unui centru parohial permanent rămâne prioritară*²⁵, în sensul în care creștinul ortodox din diaspora trebuie să se constituie în permanență într-un punct de reper în ceea ce privește legătura lui cu neamul românesc și credința sa ortodoxă, ori în diaspora un centru parohial permanent are de îndeplinit și această exigență, de a-i menține pe români în unitate cu credința și neamul lor.

Cultivarea datinilor și a tradițiilor populare în continuitatea Sfintei Liturghii, ca elemente de păstrare a identității naționale într-o lume pluriconfesională și multiculturală. Manifestările culturale, sociale și folclorice care se desfășoară în diaspora după terminarea Sfintei Liturghii și în continuarea acesteia au menirea să întărească conștiința națională și apartenența la valorile sacre tradiționale moștenite de la înaintași. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel arăta în acest sens faptul că

„în bisericile ortodoxe românești din străinătate, românii simt bucuria regăsirii și trăirii credinței strămoșești, participă la viața liturgică și își alină dorul mistuitor după cei dragi și după locurile natale, își reconfirmă identitatea lor profundă și își redescoperă originile. Se adună mai ales în jurul unui preot de parohie, căruia îi spun în limba maternă nu doar păcatele la spovedanie, ci și problemele cotidiene. Prin cult, dar și prin evenimentele culturale și acțiunile social-filantropice, organizate de parohiile din diaspora română, sunt promovate valorile permanente ale Ortodoxiei și ale poporului român, limba română, toate acestea contribuind la păstrarea identității culturale, etnice și eclesiale a românilor din diasporă. Totodată, promovarea identității românești ortodoxe asigură o integrare socială în țările gazdă fără asimilare culturală și fără deznaționalizare”²⁶.

Legătura românilor din diaspora cu familiile lor rămase în țară și cultivarea unității familiei trebuie să constituie îndemnul permanent al preoților români din diaspora, de la amvonul bisericilor unde slujesc. Părintele Patriarh îi îndeamnă în sensul acesta pe românii din diaspora

24. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 149.

25. Pr. G. D. METALLINOS, *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, p. 151.

26. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „2021 – Anul omagial al pasterii românilor din afara României...”, p. 9.

„să rămână permanent în contact cu cei dragi rămași în țară, pentru ca distanțele geografice mari să nu producă îndepărtare sufletească sau înstrăinare spirituală a unora față de alții și să se păstreze unitatea familiei”²⁷

Atenția deosebită îndreptată către educația copiilor și a tinerilor, pentru că aceștia reprezintă prezentul și viitorul Ortodoxiei românești. Această responsabilitate este însă una deosebit de dificilă, dacă ținem cont de uriașele provocări pe care le întâmpină copiii și tinerii în școală și în mediul social în care trăiesc²⁸. Așa cum îndeamnă Părintele Patriarh Daniel, copiii și tinerii vor trebui învățați să prețuiască în primul rând valoarea familiei

„constituită din bărbat, femeie și copii, deoarece familia binecuvântată de Dumnezeu reprezintă spațiul intim cel mai de preț în care se exprimă iubirea conjugală, dar și dragostea părintească, filială și frățească”²⁹.

De asemenea, românii din diaspora trebuie să se străduiască a educa generația tânără

„în duhul iubirii de Dumnezeu, de Biserică și de neam și de a cultiva copiilor și tinerilor virtuți esențiale ca: dragostea și compasiunea, solidaritatea cu oamenii aflați în dificultate, blândețea, sinceritatea, curajul și încrederea”³⁰.

Cultivarea discernământului la nivelul fiecărui credincios, mai ales la nivelul tinerilor, în ceea ce privește folosirea mediilor sociale, ispitele societății de consum și instaurarea unei vieți hiperindividualiste. În sensul acesta, tinerii mai cu seamă vor fi învățați ce înseamnă discernământul în folosirea tehnicii, a telefonului, a internetului și a celorlalte medii sociale, potrivit principiului biblic „*toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate-mi sunt de folos*” (1 Co 6, 12). Biserica propune în fața tuturor tendințelor de depersonalizare și de rupere a sentimentului comunitar pe care îl provoacă mediile de socializare on line, experiența

---

27. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „2021 – Anul omagial al pastorației românilor din afara României...”, p. 9.

28. Diac. A. BRICIU, „Ortodoxia românească, prezență străveche”, p. 9.

29. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „2021 – Anul omagial al pastorației românilor din afara României...”, p. 9.

30. † DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „2021 – Anul omagial al pastorației românilor din afara României...”, p. 9.

omului cu Dumnezeu ca „o experiență personal-comunitară, directă, în timp ce experiența omului prin medii rămâne una indirectă”³¹.

Biserica va trebui, de asemenea, să găsească *soluții pentru fenomenul emigrației*, pentru a se evita pe viitor efectele negative ale acestui fenomen, precum: părinți vârstnici, bolnavi și neajutorați, „abandonați” de proprii lor copii, copii rămași în țară triști, singuri, cu bunicii lor sau în familii monoparentale, ca urmare a emigrării ambilor părinți sau doar a unuia dintre aceștia. Bisericii îi revine sarcina de a umple aceste goluri și de a suplini aceste lipsuri prin vizite pastorale, activități recreative pentru copii și tineri, dialog duhovnicesc, caritate creștină și filantropie.

Concluzii

Diaspora ortodoxă marchează o nouă provocare misionară pentru Biserica Ortodoxă în secolul XXI, prin aceea că ea cheamă Biserica în lume, o scoate din eventualele limite naționale și etnice și o plasează într-un cadru aproape apostolic de misiune și propovăduire. Scenariul misionar din diaspora este unul imprevizibil, mereu atipic și care face ca lucrarea misionară să se desfășoare într-un cadru plurireligios, multiethnic sau, uneori, chiar ostil incursiunii misionare într-o anumită zonă geografică.

Diaspora ortodoxă este un efect al misiunii Bisericii care a biruit vitregiile vremurilor și nu și-a uitat fiii plecați departe de țară. Dincolo de problemele canonice pe care le ridică, trebuie să vedem lucrarea vie a Bisericii Ortodoxe care, din motive inițial exterioare ei (migrația), a ajuns să fie trăită și tot mai prezentă în ținuturi unde până acum 20-30 de ani Ortodoxia era cunoscută prea puțin sau doar din auzite și din cărți.

Misiunea din trecut a Bisericii în diaspora și misiunea actuală au în comun continuitatea, iar ceea ce le diferențiază este amploarea. Astăzi, Biserica Ortodoxă Română nu este prezentă doar în marile capitale europene, ci se face simțită prin sutele de parohii ortodoxe române din statele Uniunii Europene și nu numai.

---

31. C. IOJA, *Homo economicus...*, p. 227.

Misiunea Bisericii în diaspora este un proces evolutiv, încă activ, care s-a dezvoltat din nevoia spirituală a celor plecați departe de țara lor și din necesitatea unei vieți duhovnicești reale. În diaspora, Biserica Ortodoxă se confruntă mai intens cu provocările secularizării și cu efectul acestora asupra credincioșilor ei. De aceea, misiunea pe care o desfășoară este una de adaptare și uneori atipică, în comparație cu misiunea din țara noastră.